

NORA Familienieuws maart 2024

Inhoud

Agenda april-juli 2024	
Personalia vanuit NORA	2
Remco Overvelde & Gerben Wulff begonnen bij NORA Beheer.....	2
Nieuwe vaste voorzitter voor Expertgroep Gegevensmanagement.....	2
Nieuws vanuit de familieleden.....	3
Nieuwe website CORA en VERA online	3
GEMMA softwarecatalogus scoort 6,9 op tevredenheid	3
VeRA start update referentiearchitectuur.....	3
NBility versie 2.2 nu beschikbaar	3
Nieuwe architectuurprincipes en Engelse vertaling voor ZIRA.....	3
ZIRA architectuurprincipes vernieuwd	3
ZiRA nu ook beschikbaar in het Engels	4
Impact WOO op waterschappen uitgewerkt door WILMA.....	4
Architectuur Digitale Overheid 2030	5
Nieuws vanuit NORA.....	5
Redesign noraonline.nl.....	5
OPROEP – doe mee met het onderzoek naar het DNA van de NORA Familie	5
Open Huis van de Architectuur	6
BLOG Expertgroep Dienstverlening: het spanningsveld en wat doen we fout?.....	6
De Weegschaal	7
Streven naar Evenwicht	7
Colofon	7

AGENDA APRIL – JULI 2024

- **Woensdag 3 april 2024** - [Expertgroep Dienstverlening](#)
- **Donderdag 4 april 2024** – [Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- **Dinsdag 9 april 2024** – [NORA Gebruikersraad](#)
- **Maandag 6 mei 2024** - [Expertgroep Dienstverlening](#)
- **Donderdag 16 mei 2024** - [Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- **Donderdag 30 mei 2024** – [Expertgroep Zaakgericht werken](#)
- **Dinsdag 4 juni 2024** - [Expertgroep Dienstverlening](#)
- **Dinsdag 4 juni 2024** - [NORA Gebruikersraad](#)
- **Woensdag 5 juni 2024** – [Open Huis van de Architectuur](#)
- **Woensdag 12 juni 2024** – [Community Beginnend Overheidsarchitecten](#)
- **Donderdag 20 juni 2024** - [Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- **Donderdag 20 juni 2024** – [Expertgroep Beveiliging](#)
- **Woensdag 3 juli 2024** – [Expertgroep Dienstverlening](#)

Personalialia vanuit NORA

Remco Overvelde & Gerben Wulff begonnen bij NORA Beheer

Het kleine team van NORA Beheer & Doorontwikkeling kent twee nieuwe gezichten, al voelen ze eigenlijk al heel bekend. [Gerben Wulff](#), die ons al eerder hielp in de implementatie van de nieuwe bindende architectuurafspraken, werkt sinds december 2023 weer aan een paar opdrachten voor NORA. Zo heeft hij gewerkt aan het opnemen van de hoofdlijnen van EU-architectuur in de NORA, helpt hij bij de redactie van een aantal thema's en onderwerpen en zal hij als projectleider optreden in de Redesign van de noraonline.

[Remco Overvelde](#) zal de komende tijd een aantal taken op zich nemen, als vervanger van Joris Dirks zolang dat nodig blijkt. Remco deed als student onderzoek naar de samenhang van de Nederlandse overheidsarchitecturen binnen de Nederlandse publieke sector en ook hem kenden we dus al een beetje. We zoeken nog naar een geschikte manier om zijn resultaten te delen met de NORA Familie (losse kennissessie of onderdeel van Open Huis van de Architectuur). Voorlopig zal hij vooral zijn kennis over de achterkant van semantische wiki's inzetten en uitbreiden als beheerder van het NORA Kennismodel, aanspreekpunt voor koppelingen van de wiki met andere bronnen, overerving et cetera.

Nieuwe vaste voorzitter voor Expertgroep Gegevensmanagement

De [Expertgroep Gegevensmanagement](#) heeft weer een vaste voorzitter: Arjen Santema (Kadaster). Hij zal de vergaderingen voorbereiden, maar ook als vertegenwoordiger van de expertgroep optreden binnen en buiten de NORA Familie. We wensen hem veel succes!

De Expertgroep werkt op dit moment aan een samenhangende visie op gegevensmanagement en een plan om op basis daarvan de onderwerpen en bijbehorende concrete producten voor de komende 1,5 jaar te inventariseren. Als het goed is kunnen we daar in de volgende nieuwsbrief meer over delen.

Nieuws vanuit de familieleden

Nieuwe website CORA en VERA online

Mooi nieuws uit de wereld van wonen: CORA (CORporatie Referentie Architectuur) en VERA (Volkshuisvesting Referentie Architectuur) hebben samen een nieuw huis gebouwd, [CORA en VERA online](#). Het is geen versie-update van de oude wiki, maar een geheel vernieuwde website. Komt het je bekend voor? Dat kan, ze haalden hun inspiratie bij familieleden als de GEMMA, WILMA, HORA en ZIRA.

Het CORA-kernteam en het VERA-architectuurteam hebben daarbij veel aandacht besteed aan de vernieuwde menustructuur en indeling. Hierdoor is het materiaal makkelijker te vinden en ook de styling is gemoderniseerd.

De nieuwe omgeving is ook het startpunt om CORA en VERA inhoudelijk te gaan uitlijnen. Corponet (CORA) en Aedes Datastandaarden (VERA) hebben de eerste stappen daartoe inmiddels gezet en verwachten in de loop van het jaar de resultaten te publiceren op [CORA en VERA online](#).

GEMMA softwarecatalogus scoort 6,9 op tevredenheid

In december 2023 is er een tevredenheidsonderzoek gedaan onder de gemeentelijke gebruikers van de [GEMMA Softwarecatalogus](#). De deelnemende gemeenten en samenwerkingsverbanden gaven de catalogus gemiddeld een 6,9.

De GEMMA Softwarecatalogus bevat een overzicht van het huidige en toekomstige softwareaanbod van aangemelde ICT-leveranciers. Alle applicaties worden geregistreerd onder een referentiecomponent. Gemeenten kunnen hun applicatielandschap invoeren en zo kennis en informatie uitwisselen en gebruikte software vergelijken met andere gemeenten. Deze informatie is vertrouwelijk en alleen zichtbaar voor deelnemende gemeenten.

VeRA start update referentiearchitectuur

Ook de VeRA (Veiligheidsregio's Referentie Architectuur) staat op het punt om een update te ondergaan. De [website](#) wordt vernieuwd en zal meer praktisch toepasbaar worden gemaakt. Het doel is om informatie over VeRA gemakkelijk vindbaar te maken. Gebruikers hebben snel toegang tot relevante bronnen en documentatie.

NBility versie 2.2 nu beschikbaar

Het [NBility referentiemodel](#), dat het makkelijker maakt voor netbeheerders en andere dienstverleners om samen te werken aan de energietransitie, is vernieuwd. Versie 2.2 werkt capabilities volledig uit tot op niveau 3, zowel de primaire (core) capabilities van de netbeheerders als de richtinggevende en ondersteunende (Enterprise) capabilities. Daar hoort ook bij dat de bestuurd business objecten bepaald en gedefinieerd zijn.

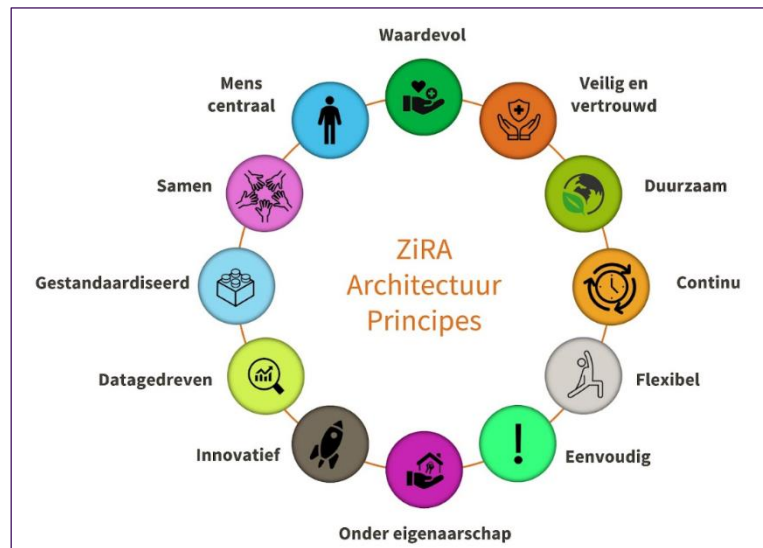
Een andere belangrijke uitbreiding van het model is het koppelen van de primaire waardestromen aan capabilities tot op niveau 3. Je kunt zo zien welke capabilities per waarde stroom relevant zijn. Ook is de indeling van de waarde stromen beter onderbouwd en zijn in het capability model zelf nog een paar verbeteringen doorgevoerd.

Nieuwe architectuurprincipes en Engelse vertaling voor ZIRA

ZiRA architectuurprincipes vernieuwd

De Ziekenhuis Referentie Architectuur (ZiRA) heeft [12 nieuwe architectuurprincipes](#) en een nieuw metamodel gepubliceerd. De principes zijn vereenvoudigd en de samenhang met drijfveren en

doelen is verduidelijkt. De werkgroep Principles namens de ZiRA-kerngroep: "Hiermee willen wij je als gebruiker dwingen duidelijk te maken *waarom* je *wat* wil en *hoe* je je doelen richting geeft."

De nieuwe ZiRA architectuurprincipes zijn: *waardevol, veilig en vertrouwd, duurzaam, continu, mens centraal, samen, gestandaardiseerd, flexibel, eenvoudig, onder eigenaarschap, datagedreven en innovatief.*

ZiRA nu ook beschikbaar in het Engels

In nauwe samenwerking met Nictiz en de ZiRA-kerngroep heeft The Open Group onlangs het laatste deel van de Engelse vertaling van de ZiRA afgerond. De Engelstalige publicatie biedt buitenlandse ziekenhuizen de gelegenheid om de ZiRA-modellen te gebruiken voor de inrichting van hun eigen informatievoorziening. Maar het geeft ook handvatten voor internationale afstemming en samenhang in Europese en internationale programma's. Kennisdeling van de Nederlandse ziekenhuisorganisatie en -architectuur met andere landen wordt zo een stuk makkelijker.

Nu beschikbaar in het Engels:

- Een handboek (guide) met de [volledige vertaling](#) van de ZiRA
- Verschillende Engelstalige hulpmiddelen voor hergebruik van de ZiRA referentiemodellen: [ZiRA Downloads](#)
- Doorklikbare Engelstalige versie van de ZiRA modellen in ArchiMate: [ZiRA views in ArchiMate](#)

Impact WOO op waterschappen uitgewerkt door WILMA

Met de komst van de Wet Open Overheid moeten overheidsorganisaties proactief bepaalde stukken publiceren via de Digitale Infrastructuur Wet Open Overheid (DiWoo). Wat betekent dit voor de architectuur van een waterschap?

De WiLMA heeft dit samen met architectuurcollega's van de VNG en het IPO uitgewerkt in de [pagina Wet Open Overheid](#) van de WiLMA.

Architectuur Digitale Overheid 2030

Eind november 2023 is de Architectuur Digitale Overheid 2030 gepubliceerd en door het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) als werkdocument vastgesteld. Het stuk geeft invulling en richting aan de gewenste architectuur van de digitale overheid. In een interview op digitaleoverheid.nl geeft Guido Bayens, onafhankelijk voorzitter van de Architectuurraad Digitale Overheid, uitleg over de achtergrond. "Dit document slaat een brug tussen bestuurders en beleidsmakers aan de ene kant, en architecten, ontwerpers en leveranciers aan de andere kant." [Lees het artikel verder.](#)

Nieuws vanuit NORA

Redesign noraonline.nl

De lente is begonnen en er waait een wind van vernieuwing door de NORA Familie. Een van de speerpunten blijkt de vindbaarheid en gebruikersvriendelijkheid van de websites te zijn, waar ook bij 'moedertje NORA' wel het een en ander op af te dingen valt. In navolging van o.a. WILMA, GEMMA, CORA/VERA en VeRa gaan we dit jaar dan ook serieus werk maken van een redesign van noraonline.

In de [NORA Gebruikersraad van april](#) presenteren we de eerste plannen, die gevoed zijn door de gebruikersonderzoeken die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. Maar dat is niet genoeg: in de uitwerking, het ontwerp en de uitvoering van de redesign hebben we jullie feedback nodig om te zorgen dat veranderingen ook echt verbeteringen blijken en de belangen van verschillende gebruikersgroepen netjes worden afgewogen.

We gaan de komende maanden regelmatig specifieke groepen gebruikers benaderen, zoals mensen met een account op noraonline, beheerders van architecturen en expertgroepen. Om input te vragen, een aanneme te toetsen, of een demonstratie te geven van een deeloplossing die we overwegen.

Wil jij hier ook bij betrokken zijn? Neem dan contact met ons op via nora@ictu.nl

Daarnaast zullen we jullie op de hoogte houden van de ontwikkelingen, inclusief de dilemma's en uitdagingen die we tegenkomen.

OPROEP – doe mee met het onderzoek naar het DNA van de NORA Familie

We willen graag weten hoe diverse onderdelen van de NORA worden hergebruikt door de verschillende familieleden. Het doel is om zicht te houden op de informatie die er voor jullie het meeste toe doet en om uit te zoeken hoe we die informatie samen, in "co-beheer", actueel kunnen houden.

Er zijn maar liefst 55 beheerders van overheidsarchitecturen aangeschreven om mee te doen naar dit korte, maar breed uitgezette onderzoek.

- Heb je geen vragenlijst ontvangen en ben je wel **beheerder** van een overheidsarchitectuur? Stuur dan even een berichtje naar nora@ictu.nl
- Heb je wel een vragenlijst ontvangen? Vul die dan alsjeblieft in en stuur hem **z.s.m.** naar ons toe, zodat we de uitkomsten kunnen delen in de NORA Gebruikersraad op 9 april.

Open Huis van de Architectuur

Dinsdag 5 maart was het [4e Open Huis van de Architectuur](#). Een dag waarop NORA de deur open zet voor architecten vanuit de gehele overheid om elkaar te ontmoeten, samen te werken en kennis uit te wisselen.

De belangstelling bleek dit keer groot, vooral voor de kennissessie over metadata. 18 mensen waren 's ochtends al aanwezig op de gedeelde werkplekken. Na een gezamenlijke lunch met 31 mensen startte de kennissessie waar 81 mensen bij aanwezig waren (35 fysiek en 46 online).

Sprekers waren Arjen Santema (Expertgroep Gegevensmanagement; Kadaster), André van Brussel (Federatief Datastelsel; ICTU), Marco Aarts (Werkgroep Metadata Overheid; ICTU) en Danny Greefhorst (GDI). Na de pauze gingen we samen aan de slag met architectuurprincipes rondom metadata.

We sloten de dag af met een high tea om bij en na te praten.

Vind jij het ook leuk er eens bij te zijn? Op **woensdag 5 juni** is het volgende Open Huis. [Op noraonline](#) kun je meer informatie vinden en je aanmelden.

BLOG Expertgroep Dienstverlening: het spanningsveld en wat doen we fout?

Door: Pieter Hoekstra, voorzitter Expertgroep Dienstverlening

De [Expertgroep Dienstverlening](#) wil graag een brug slaan tussen de systeemwereld (de architect) en de leefwereld van de publieke dienstverlener, de ambtenaar en de bestuurder. Ons doel is om je bewust te maken van de vertaling die nodig is vanuit de systeemwereld naar de leefwereld. Hierdoor kunnen architecten de juiste vragen leren stellen, zodat de leefwereld zich bewust wordt van de principes die nodig zijn om diensten steeds beter te ontwerpen en te managen.

We moeten eerlijk zijn: we doen het niet altijd goed. Als NORA, architecten of systeembenkers spreken we vaak de leefwereld toe vanuit onze eigen principes. Maar wat als die taal niet past bij de burger of de ambtenaar?

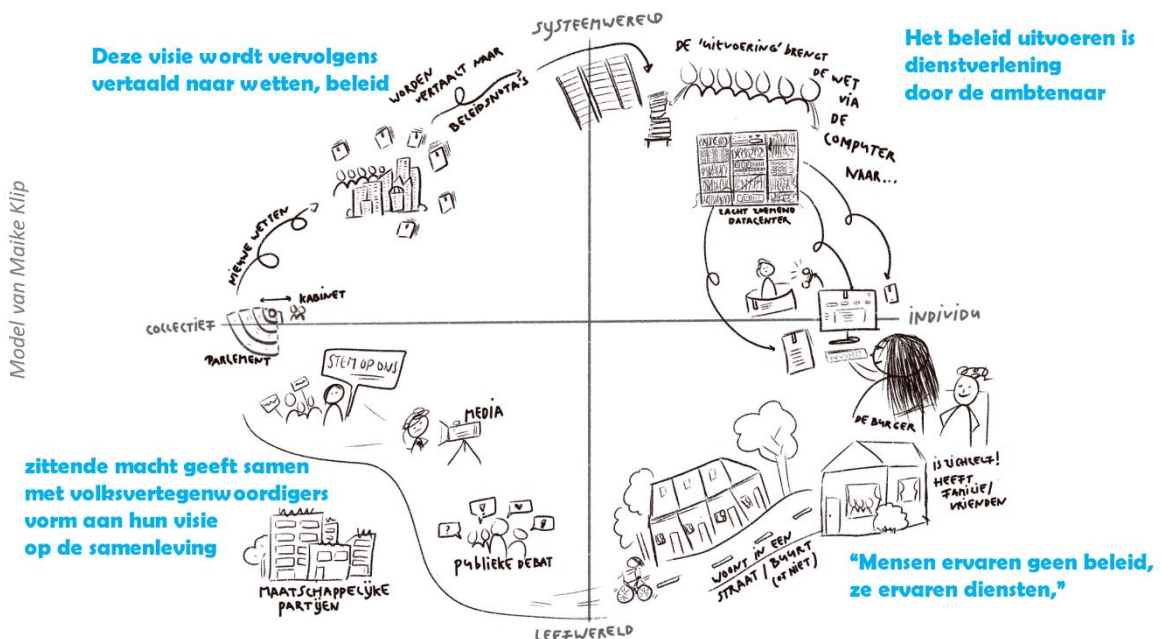
Onlangs hoorde ik buiten NORA een interessante observatie: aan de ene kant hebben we de systeemwereldbenadering, gericht op beheersoptiek. Aan de andere kant hebben we de leefwereldbenadering, die centraal staat bij het ontwerp en de vormgeving van diensten. Het spanningsveld bevindt zich vooral op het vlak van dienstverlening, waarbij het interactiemoment tussen individu vanuit de leefwereld en de overheid plaatsvindt. Hierbij verdedigt de ambtenaar zich vaak met regels uit de systeemwereld.

De Weegschaal

Laten we dit beeld van een weegschaal gebruiken. Aan de ene kant hebben we de systeemwereld, met zijn formele regels en hiërarchie. Aan de andere kant hebben we de leefwereld, waarin sociale interacties, persoonlijke ervaringen en betekenisgeving plaatsvinden. De kunst is om deze twee werelden in evenwicht te houden. Als we te ver doorslaan naar de systeemwereld, verliezen we de menselijke maat en vervreemden we mensen van de besluitvorming. Als we te veel focussen op de leefwereld, kunnen systemen inefficiënt worden en ontstaat er chaos.

Streven naar Evenwicht

Het is van groot belang om te streven naar een gezonde balans tussen de systeemwereld en de leefwereld. Dit voorkomt vervreemding en zorgt ervoor dat mensen zich betrokken voelen bij de systemen die hun dagelijks leven beïnvloeden. Als Expertgroep Dienstverlening binnen NORA willen we samen met jou werken aan deze verbinding. Laten we de taal van beide werelden spreken, zodat we diensten kunnen ontwerpen en managen die écht aansluiten bij de behoeften van de burger en de ambtenaar. (Met dank aan Maïke Klip voor haar onderzoek en onderstaand model).

Colofon

Deze nieuwsbrief is verstuurd door NORA Beheer & Doorontwikkeling, vanaf nora@ictu.nl. Wil je geen nieuws meer van ons ontvangen? Dan kun je je op de pagina Nieuwsbrieven NORA afmelden

voor de nieuwsbrief. Op diezelfde pagina kun je ook aangeven in welke onderwerpen je specifiek geïnteresseerd bent, zodat we je, in de toekomst, onderwerp-specifieke nieuwsflashes kunnen sturen.

Heb je nieuws dat je wilt delen in de NORA Familie? Stuur het dan naar nora@ictu.nl. Afhankelijk van de aard van het nieuwsbericht nemen we het mee in de volgende nieuwsbrief of attenderen we er een selecte groep mensen op. Evenementen van derden plaatsen we niet in de agenda van de NORA, maar het is vaak wel mogelijk om er een nieuwsberichtje op de site aan te wijden of onze social mediakanalen te gebruiken om mensen erop te attenderen.

Bron afbeeldingen: Een deel van de afbeeldingen in deze nieuwsbrief zijn gemaakt met de hulp van de AI-tool [DALL-E](#) van OpenAI.